

TITKOS!

Készült: 1 pld.-ban.
1 pld. 3 lap.
Sfsz.: C/96.

J E L E N T É S

a HM csoport 1966. február 22-23-án megtartott foglalkozásáról

HADTUDOMÁNYI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

A HM 0066.sz. parancsának megfelelően, a foglalkozáson, elméleti konferencia módszerével „A háború váratlan kitörésének sajátosságai és azok kihatása a haderő felkészítésére” c. téma kerület feldolgozásra. A foglalkozásra a résztvevők alaposan felkészültek, ezt bizonyítja az ott kialakult élénk és nyílt vita, a hozzászólások magas színvonala, valamint a nagyfokú aktivitás /: összesen 3 korreferátum és 30 hozzászólás hangzott el :/.

A korreferátumok és hozzászólások alapján megállapítható, hogy a résztvevők túlnyomó többsége helyesen értelmezi és látja a témából fakadó elvi és gyakorlati problémákat. Mint pozitívumot kell megemlíteni, hogy a hozzászólások - a kérdések általános és elvi megvilágításán túlmenően - a gyakorlati megoldásokra is kitértek, szem előtt tartva a Magyar Néphadsereg sajátosságait és lehetőségeit. Az elhangzott javaslatok jelentős része figyelemre méltó megoldásokat tartalmazott.

Ugyanakkor rá kell mutatni arra is, hogy a résztvevők egyrésze javaslatai megtételénél szem elől tévesztette a Varsói Szerződéshez való tartozásunkat, a koalíciós hadászattól fakadó kihatásokat, valamint a Magyar Néphadsereg, ezen belül az 5.Hadsereg alapvető rendeltetését.

A napirendre tűzött témát 6 tanulmányi kérdés keretében dolgozta fel a csoport.

1./ A váratlanság, mint a háború kimenetelét meghatározó alapvető katonai tényező megnövekedett szerepe és jelentősége:

A hozzászólók túlnyomó többsége helyesen értelmezte a váratlanság megnövekedett szerepét. Élénk vita alakult ki azon kérdés körül, hogy a háború kitörése mikor tekinthető váratlannak korszerű viszonyok között. Elhangzott olyan vélemény, hogy a háború váratlan kitörése ki-

küszöbölhető, ha jó a felderítés. /: Ha a szocialista tábor jó felderítéssel rendelkezik, abban az esetben a háború kitörése nem érhet minket váratlanul. :/

A hozzászólók rámutattak e nézet helytelenségére, amely leegyszerűsíti a problémát az adatok megszerzésére és figyelmen kívül hagyja az idő-, a tér és egyéb tényezőket.

A hozzászólások kitértek továbbá a felderítés szerepére, a harc-készültség fontosságára, valamint a harckész erők fenntartásának szükségességére.

Tisztázódott, hogy váratlannak kell tekinteni a háború kitörését, ha az ország és a haderő békeállapotokról hadiállapotokra való átállításra vonatkozó tervek és intézkedések megvalósításához nem lesz elegendő.

Ráműtattak arra is, hogy az országot és annak haderejét egy váratlanul kirobbanó háborúra felkészíteni - ez nem csupán elméleti, hanem nagy kihatású gazdasági és pénzügyi kérdés is.

2./ Az USA és NATO nézetei és lehetőségei az Általános háború váratlan kirobbanását illetően:

E tanulmányi kérdéssel foglalkozó hozzászólások alapján megállapítható, hogy a résztvevők jól ismerik az USA és a NATO katonai doktrínáit, valamint lehetőségeit a váratlan háború kirobbantására. Részletesen elemezték a várható légi és földi ellenség tevékenységének jellegét, országuk ellen, ezekből helyes következtetéseket vontak le.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDOSA:

3./ Az MN honi légvédelmi és szárazföldi csapatai tevékenységének jellege a háború váratlan kitörése esetén:

E kérdéssel szintén több hozzászóló foglalkozott. A vitaindításban foglaltak magyarázatán túlmenően, több gyakorlati javaslatot is tettek. Így pl.: a szárazföldi csapatok diszlokációja megjavításának szükségességére /: jelenleg a három első lépcső hadosztály közül csak kettő diszlokációját lehet kedvezőnek tartani /:; a vegyvédelmi csapatok állományának harckészé tételére már békeidőben; a hadsereg törzsre ebben az időben

hátruló sokirányú feladatok /: kiegészítés és „M” irányítás, csapatok vezetése stb. /: csökkentésére.

Kitértek a hozzászólók a hadsereg harctevékenységének jellegére is. Egyesek - szem előtt tévesztve a koalíciós hadászatból fakadó feladatokat - olyan javaslatot tettek, hogy az 5. Hadseregnek olyan alkalmas erőkkel kell rendelkeznie, amelyek képesek az ellenségnél hamarabb kijutni és birtokba venni az Észak-Olaszország-i, illetve Dél-Németország-i átjárókat.

Kitértek a hozzászólók arra is, hogy a honi légvédelmi csapatokon kívül, a szárazföldi csapatoknál, sőt a háttországban is rendelkezni kell bármikor alkalmazható /: vagyis teljesen feltöltött /: egységekkel. A hadsereg második lépcső hadosztályok és más alakulatok /: pl.: tanintézetek /: számára pedig célszerű az ellenség csapásai következményeinek felszámolására irányuló feladatokat is betervezni, illetve erre felkészíteni.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDON

4./ A háború váratlan kitörésének hatása az MN mozgósítására:

Valamennyi hozzászóló leszögezte, hogy a mozgósításról lemondani nem lehet, arra korszerű viszonyok között is szükség van. Megállapították azonban azt is, hogy a hadsereg fejlődésének ütemével a mozgósítási rendszerünk nem tartott lépést, lemaradás tapasztalható.

Sok és alapvetően helyes gyakorlati javaslat hangzott el a mozgósítás tökéletesítésére és annak rugalmasabbá tételére. Így pl.: nagyobb gondot kellene fordítani a helyi kiegészítések gyakoroltatására, mert kevés tapasztalattal rendelkezünk; a nehéz /: tráilereken szállított /: műszaki munkagépek behívásától el kellene tekintenünk és helyettük könnyű, mozgékony gépekre kellene alapoznunk; az emberi tartalékok megóvása érdekében városenként, községenként össze kellene vonni a fegyveres szolgálatra alkalmas lakosságot és szervezett, fegyelmezett csoportokban tartani őket és ezekből biztosítani a csapatok feltöltését.

A hozzászólások egyrésze célszerűtlen megoldásokat is tartalmazott /: így pl.: „M” tervet több változatban; kerettörzsek helyett ikertörzset; a mozgósítást a ho. és e. törzsekre alapozni és a hadseregtörzset felszabadítani ez alól /:.

Felmerült e kérdés tárgyalásánál, hogy az országot békében ért el csapások felszámolásában alapvetően ne a csapatok vegyenek részt, hanem a szabályok adta lehetőségünkkel élve, a PV tömegalakulatokat kellene behívás útján működtetni. Ezzel is hozzászoktatnánk egyrészt a helyi vezetést a bolygó helyzetekben való önálló tevékenységekre, másrészt a lakosságot, hogy eleget tegyen behívási kötelezettségének.

5./ A háború váratlan kitörésének hatása az MN anyagi, technika- és egészségügyi biztosítására:

Ez a tanulmányi kérdés váltotta ki a résztvevőkből a legélénkebb leggyakorlatiasabb vitát. A hozzászólások sokoldalúan foglalkoztak az anyagi és egészségügyi biztosítás megszervezésének lehetőségeivel ilyen bonyolult szonyok között. Szemléltetően lehetett érzékelni az időtényezőt, azt, hogy jelent, ha nem áll rendelkezésükre a szükséges idő.

Egységes vélemények hangzottak el tekintetben, hogy a mozgókészleteket felül kell vizsgálni és az egységeket a háború első napjaira /: 3-5 napra :/ minden fontosabb anyagnemből önállóvá kell tenni, ugyanis a hadművelet hadtáp működőképességének elérésére csak ezután lehet számolni. A hozzászólások szükségesnek tartották az anyagi készletek decentralizálásának további fejlesztését, határmenti raktárrészlegek létrehozását, a készletek csomagolásának szabványosítását.

Élénk vita alakult ki az iparmozgósítás kérdéséről, a megmaradt kapacitásának kihasználásáról, a fegyverzet és egyéb technika összegyűjtésének és javításának megoldásáról, a szállítási lehetőségekről, valamint egészségügyi biztosítás lehetőségeiről. A vita sok gyakorlatias, hasznos javaslatot eredményezett, azt mutatja, hogy a résztvevők elmélyedten foglalkoztak e jelentős problémák megoldásával.

6./ A Polgári Védelem feladatainak sajátosságai váratlanul kitörés esetén:

Az országot váratlanul ért tömeges atomcsapások következményeire rövid és hozzávetőleges áttekintése is érthetővé tette a résztvevők számára a váratlan háború kitörése esetén kialakulható helyzet súlyosságát. Helyi célravezető következtetésekre jutottak arra vonatkozólag, hogy milyen úton lehet csökkenteni a következmények hatását a felső vezetésre, a területi szervezetre és a lakosságra.

Emellett elhangzott olyan vélemény is, hogy a földi csapatok fő feladatát ilyen körülmények között a hátszágban végzendő mentő-helyreállító munkák kell képezzék. E nézet helytelensége a vita során tisztázódott.

Összegezve:

- a foglalkozás a célját elérte, sikerült a napirendre tűzött kérdésekben közös állásfoglalást kialakítani, a foglalkozás jó alapot nyújtott a HM szervek vezetői számára a saját kiképzési feladataik eredményesebb megoldásához, ugyanakkor hozzájárult ahhoz is, hogy több fontos előttünk álló kérdés gyakorlati megoldását segítette elő;

- a foglalkozás részvevői felkészültsége és aktivitása nagyot fejlődött, biztosította a kérdések elemző, konkrét és sokoldalú feldolgozását;

- a foglalkozás módszere bevált, megszűnt az elvontság, fontos elvi és gyakorlati kérdések kerültek megtárgyalásra, ugyanakkor biztosítva volt a nyílt és élénk vita.

TITKOSI

Készült 1 példában,
8 lap.
Sfisz.: B/??.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

J E L E N T É S

a 66. 2. 22-23-án lefolytatott VKF foglalkozásról.

A foglalkozáson feldolgozásra került: "A háboru váratlan kitörésének sajátosságai és azok kihatása a haderő felkészítésére" című téma.

A téma feldolgozásához a fenti címmel vitaindító tanulmány került kiadásra, amelyet három korreferátum egészített ki: a mozgósítás, az anyagi-technikai biztosítás és a polgári védelem tárgyköréből.

A foglalkozást Tóth Lajos vörgy. vezette elméleti konferencia módszerével. A foglalkozáson résztvett az első nap 22, a második nap 21 tábournok és tiszt. /: Betegség következtében hiányzott Lantódi József ezds., Stadler János ezds., Grényi Imre alez., csak a második nap maradt távol Drapál Ferenc ezds.

A napirendre tűzött témát az alábbi kérdések alapján dolgozták fel, vitatták meg:

1./ A váratlanság mint a háboru jellegét meghatározó alapvető katonai tényező megnövekedett szerepe és jelentősége:

- a váratlan támadás hatása csökkentésének lehetőségei;
- a váratlanság és a haderő állandó magasfoku harcra készült-sége közötti összefüggés.

2./ Az USA és NATO nézetek és lehetőségeik az általános háboru váratlan kirobbantását illetően.

3./ A háboru váratlan kitörésének hatása a Magyar Néphadsereg mozgósítására, a csapatok tevékenységének jellegére:

- a III. béke és "III" állománya alakulásának sajátosságai és ennek hatása a mozgósításra;

- a szárazföldi csapatok, kiegészítésének és mozgósításának általános problémái, a korszerű mozgósítási rendszerrel szemben támasztott alapvető követelmények.

4./ A háború váratlan kitörésének hatása az MN anyagi-technikai biztosítására.

5./ A polgári védelem feladatainak sajátosságai.

KISZTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TITKOS

A kétnapos foglalkozás általános tapasztalatai:

A kiadott vitaindító tanulmány és az azt kiegészítő korreferátumok megfelelő alapot nyújtottak a témakomplexum eredményes feldolgozásához.

A résztvevők a foglalkozásra alaposan felkészültek. Ezt mutatta az egyes kérdések iránt megnyilvánuló rendkívüli érdeklődés, az elvi és gyakorlati kérdések összefüggésének vizsgálata és ismerete, azoknak az MN adottságaival, lehetőségeivel, a mozgósítással, a harckészültséggel és az anyagi-technikai biztosítással való kapcsolása, nem utolsósorban a résztvevők aktivitása /Napi 23, összesen 46 hozzászóló/.

Pozitív vonása a foglalkozásnak, hogy a hozzászólásokban általában nem ideális megoldásokat kerestek, hanem túlnyomórészt az ország és a hadsereg konkrét körülményét figyelembevéve igyekeztek keresni a korszerű elvek és követelményeknek legjobban megfelelő eljárásokat, lehetőségeket, utakat.

Az elhangzott javaslatok nagyrésze konstruktív jellegű volt, amelyek részletesebb kimunkálása mind a VK-nak, mint a HM érdekelt szerveinek figyelmet kell fordítani.

Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül bár a vita során a váratlanság döntő jelentőségével és annak kihatásával kapcsolatban általában egységes nézetek alakultak ki - hogy a hozzászólók egyrésze javaslatai megtételénél szem előtt téveszti az MN-nek a Varsói Szerződéshez való tartozását, a koalíciós hadászattól fakadó kihatásokat és a sajátosságokat. Éppen ezért mind a téma elméleti, mind pedig gyakorlati

vonatkozásának tovább tanulmányozása szükséges.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

A tóma kérdéseknéki feldolgozása során szerzett tapasztalatok, elhangzott alapvető javaslatok.

1.kérdés: - A váratlanság megnövekedett szerepe, hatása csökkentésének lehetőségei és a magasfoku harc-készültséggel való összefüggései.

Ami a kérdés elméleti vonatkozását illeti a résztvevő zöme a váratlanság megnövekedett szerepét és jelentőségét kihangsúlyozva az imperialista politikát és e politikának a rendelkezésre álló és csapásra előkészített /beprogramozott/ eszközeivel hozta kapcsolatba, mint objektív tényezőt, amely a politika korábbi döntése alapján elő van készítve. Egyes vélemények szerint a váratlanság technikailag abszolút értelemben is lehetséges. Elhangzott ugyanakkor olyan vélemény is, hogy miután a katonai tevékenységet politikai döntések /feszültség/ előz meg, továbbá ha sikerül a támadás szándékát felderíteni váratlanság nem lehetséges. A váratlanság relatív, mégpedig annak idejét, eszközeit, hatását és objektumát illetően.

A váratlanságról alkotott eltérő vélemények végsőfokon ezuton megegyeztek abban, hogy amilyen határfoku a felkészültség annak hatása olyan mértékben csökken.

Ami a váratlanság hatásának csökkentését illeti, nagyon ke-lyesen mérlegelték az aktív /rak.csapás, lérvédelem/ és passzív /külön-böző rendelkezések/ tényezőket, amelyeket már békében különböző tervek-ben, intézkedésekben realizálni kell.

Alaposan mérlegelték a háboru kitörése utáni cselekvési lehe-tőségeket /termelés, tartalékképzés, vezetés, stb./ és arra az egységes álláspontra jutottak, hogy békében megteendő intézkedések mérve és jelen-tősége rendkívüli módon megnő. A felkészülésnél mindig a várható leg-bonyolultabb, legnehezebbre kell a figyelmet fordítani.

A felkészüléssel kapcsolatban nagyon sok szó esett a hárc-készültségbe helyezésének fokozásáról, a diszlokáció megjavításáról, a népgazdaság és a haderő készütségi fokozatainak egyidejűségéről /a nép-gazdaság közvetlen felkészítése meg kell előzze a katonai tevékenységet/

a mozgósítás, a készletek és a **Vezetés** decentralizálásáról /tartalék törzsek/.

Hangzott el ugyanakkor olyan vélemény is, hogy - miután Magyarország kis állam - az MN felkészítésének elsősorban nem katonai, hanem politikai jelentősége van, s hogy a csapások utáni "hágyománnyos" felvétel /a csapatokat illetően/ nem lehetséges. A csapatok elsődleges feladata nem az országot fenyegető ellenséges csapatok szétverése, hanem *kétféleképpen* a csapásokokozta következmények felszámolása, azt mondván, hogy ezek a feladatok igénybe fogják venni a HDS. teljes kapacitását.

A vita folyamán részben a hozzászólók, másrészt a foglalkozó vezetője egyes álláspontok, nézetek hiányosságaira, veszélyességére rámutatva kihangsúlyozta, hogy a váratlanság mint tényező létezik, s hogy a felderítés - a szándék észlelése - nem zárja ki a váratlanságot, ha a cselekvésig /csapásig/ rendelkezésre álló idő alatt a szükséges rendszabályokat nem tudjuk foganatosítani. Rámutatott olyan nézetek helytelenségére is, amely az MN feladatainak leszűkítésére, felkészítésének kizárólagos politikai jelentőségére utalt.

2. kérdés: - Az USA és NATO nézetek és lehetőségeik a háború váratlan kirobbantását illetően.

E kérdést lényegében az első kérdés keretei között tárgyalták meg. Lényegében helyesen értékelték a politikából fakadó nézeteket, a rendelkezésre álló erők és eszközök lehetőségeit. Jelentéseik megfelelő számvetésekben alapultak. Olyan álláspontra jutottak, hogy a szoc. tábor ellen indítandó agresszív háborút - rendkívül nagy kockázattal ugyan - csak váratlanul indíthatja meg - ez számára szükségszerű. Sokan utaltak az imperializmus kalandorságára, felhívva a figyelmet a NATO hadgyakorlatokra, amely időszakot veszélyességi időszaknak kell tekinteni.

Elhangzott olyan vélemény is, hogy az imperialista tömb csapásai elsősorban nem a lakosság(elleni terror), hanem a katonai objektumok ellen fog irányulni.

Erre a véleményre Tóth vörögy. elvtárs válaszolva határozottan aláhozta, hogy attól a politikától, amely békében nem tudta korlátozni

önmagát és háborút kezd, attól nem lehet humanitást várni /lásd Hiro-
siam, Vietnam, stb./ A legterrorisztikusabb háborúra kell felkészülni.

3. kérdés: - A háboru váratlan kitörésének hatása az HDS moz-
gósítására.

Az HDS békeállományát illetően a hozzászólók zöme az első lép-
csők teljesebbé tétele a biztosító csapatok készenlétének /legalább a
főirányba/ szükségessége és egyes béke kerettel nem rendelkező utp.
intézetek felállítása mellett szállt síkra. A diszlokáció megjavítását a
Dunántulra való törekvés jellemezte. Ez utott kifejezésre a csapatok
elhelyezésével, személyi és anyagi "M" tartalékok, szállító és más bá-
zisok létrehozásával kapcsolatban. Egyesek a jelenleg meglévő mo-ok készen-
léti fokozatának sokfélessége helyett teljes és "M" állománya mo-okat ja-
vasoltak. A diszlokáció változtatásával és a Dunántulra való törekvéssel
kapcsolatban egyes hozzászólók azon aggodalmuknak adtak kifejezést, hogy
egyrészt a tartalékosok a jelenlegi diszlokációs körletből vannak be-
biztosítva, másrészt a Dunántulra való törekvés túlzott sűrűséget idézhet
elő. Ezt a törekvést az oltalmazással összhangban célszerű vizsgálni és
a lezuhanó gépek robbanásának veszélyét is figyelembe kell venni.

Ami a mozgósítást és kiegészítést illeti, előtérbe került a
mozgósítás /személyi, anyagi/ decentralizálásának, rugalmasabbá tételé-
nek, az "M" apparátus, kiegészítők korszerűsítésének /egyes csapatok "M"
készsége csökkentésének/ szükségessége. Az "M"-nél nem szabad figyelmen
kívül hagyni, hogy a tartalékok /szem., ag., gk., stb.:/ igen nagy száza-
léka veszélyeztetett városokban van. Fel kell készülni a nem veszélyez-
tetett területekről történő "M"-re, az üzemekre, vállalatokra épülő cél-
mozgósításra. A jövőben nagyobb gondot kell fordítani a gépjármű állo-
mány mozgósítására - miután ez képezi az "M" alapját - és célszerű
volna megoldani az ember és ag. egyidejű behívását. Nagyobb gondot kell
fordítani az "M" alakulatok, törzsek összekovácsolására békében. A köz-
ponti vezetés esetleges kikapcsolása esetére is - másod törzsek, megyei
HB-ok biztosítani kell a vezetés folyamatosságát. Olyan vélemények hang-
zottak el, hogy a HDS. tö. "M" készenlétű csapatok vezetésére nem képes,
hdm-i vezetési lépcső létrehozására van szükség, amely ebben az idő-
szakban a legnagyobb mértékben tehermentesítene a HDS törzset.

4. kérdés: - A MN anyagi-technikai biztosításnak problémái.

Különösen nagy érdeklődés mutatkozott az anyagi-technikai problémák iránt. A hozzászólók nagyrésze azt a következtetést vonta le, hogy az anyagi-technikai biztosítás területén nincsenek kellően kihasználva a népgazdaság és az MN meglévő lehetőségei. Az idevonatkozó kormányhatározatok biztosította lehetőségek kellően nincsenek kiaknászva, egyes utasítások összeállításakor a fegyvernemek nem érvényesítik igényeiket. A népgazdasági "M" kategóriák, fogalmak korszerűsítésre szorulnak. Rendkívül bonyolult és megosztott az anyagi vezetés.

Hágyon sokan vetették fel az anyagkészletek, a szállító kapacitás decentralizálásának, a mozgó-javító üzemek létrehozásának szükségességét.

A felszólaló egy része annak a véleménynek adott kifejezést, hogy az MN /különösen a csapatok/ anyagi készleteit felül kell vizsgálni, főleg anyagokat le kell adni - a szállító kapacitás ezáltal is növelhető. Új máházási utasítás kiadásán ~~van~~ **szükség** van.

A mozgó készletek növelésének /üzemanyag, lőszer/ szükségességét javasolták mondván, hogy a hadsereg éppen a hadművelet legkritikusabb időszakában lesz a legnehezebb helyzetbe.

Voltak olyan vélemények is, miszerint az anyag készletek sokkal jobban sebezhetők, mint a csapatok, tehát a tartalékolásnál, a továbbiakban a helyreállításnál a közlekedés és energia termelés elsődlegességét kell kihangsúlyozni.

Felvetődött az CLP anyagi biztosításának az importtól való függősége. Közös EREP tartalékok létrehozását javasolták.

A kérdés összefoglalása során a foglalkozás vezetője rámutatott, hogy nem helyes egyes koncepciók /műszakiak/ ^{megvitatás} ~~megvitatása~~ vitatása, miután azok nincsenek összhangban az állami és pártvezetőkkel. Rámutatott arra is, hogy a közlekedés és az energia tartalék, illetve annak helyreállítása termelő kapacitás nélkül félmegoldás. A tartalékolásnál különös figyelmet kell fordítani olyan anyagokra, amelyekkel a népgazdaság nem rendelkezik. A határozatok szellemében a katonai vezetésnek

1952. október 15. 12.00
1952.10.15.

nagyobb befolyást kell gyakorolni a polgári vezetésre úgy, hogy az megfeleljen mind a népgazdaság, mind a hadsereg érdekeinek, figyelembe véve, hogy békében elkerülhetetlen bizonyos érdekek ütközése.

Ami az anyagi vezetés koncentrálását illeti - alapos vizsgálat után - minden bizonnyal merész elhatározást igényel.

5.kérdés: - A polgári védelem a váratlan támadás esetén.

A felszólalók zöme annak a véleményének adott kifejezést, hogy a polgári védelem minden területét az eddigieknél szorosabb egységbe kell vonni a fegyveres védelem egészében.

A korreferátum - eléggé elriasztó - adatai ellenére olyan vélemények hangzottak el, hogy meg vannak a lehetőségek a várható pusztítás kihatásának nagymérvű csökkentésére még akkor is, ha az egész lakosságot nem tudjuk föld alá helyezni. /:A PV. és a HBS. kapcsolatának szorosabbá tétele, a PV. erőteljesebb segítése, támogatása az aktív és passzív védelmi rendszabályok összehangolása, az egyes emberek felkészítésének előtérbe helyezése /oktatás/, az általános önszegély, a riasztás korszerűsítése, stb.:/

Elesen vetődött fel az állami és katonai felső vezetés kikapcsolása utáni vezetés lehetősége. Bizonyos dublirozások békében történnő előkészítése látszik célszerűnek.

Nagyobb gondot kell fordítani a PV. vezető állományának magasszintű /:hadászati:/ kiképzésére, ezzel egyidejűleg növelve a katonai vezetők PV. ismereteit is.

Tóth vörgy. a kétnapos foglalkozást ~~sz~~értékelve hangsúlyozta, hogy:

- a foglalkozás a célját elérte,
- sikerült a napirendre tűzött kérdések nagyrésztében közös álláspontra jutni;
- a foglalkozás jó alapot szolgáltatott a szervek vezetői számára ahhoz, hogy a 66. év hadászati-hadművelési, kiképzési feladatait /:foglalkozás, hadijáték, gyakorlat:/ eredményesebben oldják meg;

- a foglalkozás nagymértékben hozzájárult ahhoz, - és ez igen komoly eredménynek kell tekinteni - hogy a szervek mindennapos tervező-szervező munkájához ^{is} hathatós segítséget nyújtott.

Felhívta a résztvevők figyelmét, hogy az itt elhangzott véleményeket, javaslatokat és azokra adott válaszokat korántsem szabad hivatalos döntésként kezelni, ugyanakkor azok nagy része igenis komoly figyelmet, megvalósításuk, rendszerbeállításuk további tanulmányozást és közös erőfeszítést igényel.

Budapest, 1966. február hó 25-én.

BAPTÓRTERELMI LEVÉLTÁR
TULAJDOSA

/: S I L L Ó F E R E N C alez. :/

III.

A MAGYAR NÉPHADSEREG CSAPATAI VÁRHATÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK JELLEGE A HÁBORU VÁRATLAN KITÖRÉSE ESETÉN

Az eddig elmondottak alapján tehát megállapíthatjuk, hogy a váratlanul kirobbanó általános háború a hadászati rakéták tömeges csapásaival veszi kezdetét, amelyet nem előz meg veszélyeztetettségi időszak, vagy ha meg is előzi, annak rövid /: néhány óra :/ időtartama nem teszi lehetővé az ország, ezen belül a haderő békeállapotról hadiállapotra való átállításával kapcsolatos valamennyi rendszabály megvalósítását.

E megállapítás tükrében vizsgáljuk meg röviden a Magyar Néphadsereg haderőnemei lehetőségeit és tevékenységük főbb sajátosságait a háború váratlan kirobbanása esetén.

a./ A honi légvédelmi csapatok

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONOS

Az utóbbi években a NATO hatalmak hadászati légitámadó erőiben történt minőségi és mennyiségi változások eredményeként és a harcászati légitámadó eszközök csoportosításából, magasfokú készenlétben tartásából eredően reális valóságként jelentkezik a váratlanul indított tömeges, légi-kozmosz támadás lehetősége. Ezért a Magyar Néphadsereg honi légvédelmi csapatai lehetőségeinek vizsgálatánál az ellenség első légi-kozmosz csapásának - előzőekben tárgyalt valószínű változatai közül - elsősorban az első változatát célszerű alapul venni.

A légi-kozmosz támadóeszközök egyidejű indítása esetén azok megjelenése a Magyar Népköztársaság légterében a Földközi tengeren órjázatózó tengeralattjárókról indított „POLARIS” típusú ballisztikus rakétákkal kezdődhet, 8-10 perccel azok indítása után. Ezt követően 20-30 perccel - a felszállás megkezdése után - a harcászati repülőek csapásmérő erői /: a 4. és 5. Szövetséges Harcászati Légiparancsnokság eszközei :/ és 1,5 - 2 óra múlva az Európában /: Spanyolországban :/ települő hadászati bombázórepülőek elérhetik országunk határait. A fel-

szállás megkezdését követő 6 - 8 óra múlva lehet számolni az Egyesült Államok területéről felszálló hadászati bombázók csapásaival, valamint a bevetésen részt vett harcászati repülőik ismételt megjelenésével.

A Magyar Néphadsereg honi légvédelmi csapatai együttműködve a Varsói Szerződés tagállamai honi légvédelmi rendszereivel, biztosítják a Magyar Népköztársaság területe ellen várható légitámadó eszközök felderítését és megsemmisítését, kivéve a ballisztikus rakétákat.

Az aktív légvédelmi fegyvernemek /: a légvédelmi rakétacsapatok és vadászrepülőik / képesek az ellenség 1,7 - 2-szeres hangsebességgel repülő légitámadó eszközeinek megsemmisítésére 500 m és ennél kisebb magasságoktól - 27 000 m magasságig bármely év- és napszakban.

A rádiótechnikai csapatok 500 m magasságban az országhatár előtt 60-70 km-rel, 16 000 m magasságban 200 - 250 km-rel képesek a légitámadó eszközöket felderíteni. Ez a felderítési lehetőség biztosítja /: 960 km/óra utazósebességet alapul véve /: a légitámadó észlelését az országhatár elérése előtt, kismagasságú repülés esetén mintegy 4 perccel, nagymagasság esetén pedig 13-15 perccel.

A csapatok személyi feltöltöttsége és anyagi-technikai ellátottsága, valamint harckészültségi rendszere alapvetően kiegészítés nélkül biztosítja az azonnali harcbalépést az erők egy részével - 1-1,5 órán belül az erők zömével - és a folyamatos harctevékenységet a csapatok eredeti állásaiból, repülőtereiről.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

Az interkontinentális ballisztikus rakéták észlelése 10 000 km körüli röppálya esetén az Egyesített Légvédelmi Parancsnokság felderítő eszközeivel a cél feletti robbanás előtt kb 25 perccel feltehetően megtörténik. Ebben az időben a „POLARIS” típusú rakéták indításáig és a harcászati repülőik felszállásig még 9-10 perc lehet hátra. A „POLARIS”-ok megjelenése /: 8-10 perc repülési időt számítva /: 17-20 perc múlva várható. Ezek becsapódása /: robbanása /: után kb 10-15 perccel érhetnek a NATO harcászati repülői a Magyar Néphadsereg rádiólokátor felderítési zónájának távoli határára /: 350-450 km-es települési távolságot, 960 km/óra utazósebességet és kismagasságú repülést alapul véve /:.

A honi légvédelmi csapatok tevékenységét ebben az időben az határozza meg, hogy milyen rövid idő alatt képesek az egyesített légvédelmi rendszer részéről továbbított és a saját felderítési eszközök által szerzett adatok gyors feldolgozására és továbbítására. Milyen fokú a vezetési pontok ügyeletes szolgálatainak felkészültsége, a vezetési /; riasztási :/ eszközök kiépítettsége és állapota, a csapatok felkészültsége, anyagi-technikai biztosítottsága és a harcitechnika állapota, a magasfokú harckészültségbe való helyezés mindenoldalú biztosítottsága?

Az ismertetett legkedvezőtlenebb körülmények között, amikor előzetesen semmilyen jele nem volt annak, hogy az ellenség támadásra készül és ezért előzetes rendszabályok foganatosítása nem történhetett meg a honi légvédelmi csapatok vezetési pontjai, a „POLARIS” ballisztikus rakéták robbanása előtt, kb 15 - 20 perccel megkezdhetik a Magyar Néphadsereg csapatainak riasztását, a Polgári Védelem, valamint az együttműködő légvédelmi erők értesítését.

A riasztástól számított néhány perc alatt a honi légvédelmi csapatok vezetési pontjai elérik a teljes vezetőképességet. A készült-ségi erőket a legmagasabb készenléti fokba helyezik és azok néhány perccel belül képesek harctevékenység végrehajtására, a harcászati légitámadó eszközök első lépcsőinek visszaverésére.

A honi légvédelem fegyvernemi csapatai a felsorolt feladatokon belül az alábbiakra képesek:

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDON

A rádiótechnikai csapatok a rádiólokációs felderítési mező kiegészítése után - amely néhány perc alatt megtörténik - biztosítják az ellenség légitámadó eszközeinek folyamatos felderítését, követését, az azokról történő tájékoztatást, valamint a vadászrepülőök légitámadó eszközökre történő rávezetését. Ezzel egyidőben az erők és eszközök egy részének a tartalékállásokba való áttelepítésével új rádiólokációs felderítési mezőt hozhatnak létre.

A vadászrepülő csapatok a harckészültségi szolgálatban lévő vadászrepülőgépekkel néhány perc alatt végrehajtják a felszállást és megkezdik az ellenséges légitámadó eszközök megsemmisítését.

A készütségi szolgálatban nem lévő állomány a beérkezése és a technika felkészítése ütemében bevetésre kerülhet. Az első harc-bavetés után a repülőgépek a helyzettől függően a hadművelati, az együttműködő, illetve az alap-repülőterekre szállnak le. A repülést és harctevékenység vezetését biztosító eszközök egy részével 10 órán belül áttelepülhetnek a hadművelati repülőterekre.

A légvédelmi rakétacsapatok készütségi szolgálatban lévő osztályai néhány percen belül, a készütségben nem lévő osztályai pedig 1 órán belül érik el a tüzmegnyitási készségeket teljes állomány-nyal.

HADJONTSZEMELI LEVÉLTÁR
TULAJDONNA

Erre az időre a technikai osztályok megkezdhetik a harciosz-tályokhoz történő rakéta-utánszállítást.

A fentiekből megállapítható, hogy az ellenség első tömeges csapásának visszaverése teljes váratlanság esetén csak részben van biztosítva, mivel a harcászati repülőek részéről 20 - 30 percen belül lényegesen több légicéllal számolhatunk, mint amennyit a készütségi eszközök képesek leküzdeni. Ahhoz, hogy a honi légvédelem képes legyen az ellenség váratlanul indított támadásának visszaverésére, tovább kell kutatni azokat a lehetőségeket, amelyek biztosítják a harckészütségi szolgálat erejének gyors és jelentős mértékű növelését.

Nagymértékben megnehezíti a honi légvédelmi csapatok főerői-nek harcbalépését, hogy mivel elegendő idő hiányában nem tudják vég-rehajtani a tartalékállásokba /: hadművelati repülőterekre :/ való széttelepülést az ellenség első csapásának idejére, így a főkörletek-ben /: repülőtereken :/ lévő erők egy része veszteséget szenvedhet. Ezért a lehetőségeinknek megfelelően többet kell foglalkozni manőve-rek végrehajtásának és a tartalékállásokból /: hadművelati repülő-terekről :/ történő tevékenység folytatásának kérdésével.

Abban az esetben, ha az ellenség a második változat szerint - a légitámadó eszközök lépcsőzetes indításával - kezdi meg atamadá-sát, akkor 5 - 6 óra áll rendelkezésre a honi légvédelmi csapatok fel-készítésére. Ebben az esetben az aktív erők teljes állományával vehet-

nek részt - részben tartalékállásokból és hadműveleti repülőterekről - az ellenség légi csapásának visszaverésében.

A honi légvédelmi csapatok ennél hosszabb ideig tartó veszélyeztettségi időszak esetén képesek az összes alapvető rendszabályok foganatosítására és a harctevékenység megszervezésére, megkezdésére főerőkkel tartalékállásokból és hadműveleti repülőterekről.

A fentiekből világos következik, hogy a honi légvédelmi csapatok mielőbbi harckészültségbe-helyezést és eredményes tevékenysége döntő mértékben a felderítés határfokának /: a felderítés mélységének, az előrejelzés időpontjának kiterjesztése :/ függvénye.

MINISZTERELNÖKSÉG
TULAJDOK

b./ A szárazföldi csapatok tevékenysége:

A szárazföldi csapatok eredményes harctevékenysége a háború kezdeti időszakában attól függ, hogy milyen mértékben sikerül a csapatokat kivonni az ellenség csapásai alól, gyorsan és szervezeten előrevonni és szétbontakoztatni.

Ennek megfelelően az ellenség váratlan támadása esetén a szárazföldi csapatok főerőkifejtése a riasztás és a teljes harckészültségbe helyezés legrövidebb idő alatti végrehajtására; az állandó elhelyezési körletekből való haladéktalan kivonásukra; az ellenség atomcsapásai következményeinek felszámolására, harcképességük gyors helyreállítására; előrevonásuk, szétbontakozásuk és harcbalépésük szervezett végrehajtására fog irányulni.

HISTÓRIKUMI LEVÉLTÁR

A szárazföldi csapatok teljes harckészültségbe helyezése, előrevonásuk és szétbontakozásuk megszervezése és végrehajtása terén több, sajátos probléma jelentkezik, amely elsősorban a csapatok nem azonos békeállományából és eltérő készenléti fokából adódik.

Az ellenség váratlan támadása esetén az első lépcső magasabbegységek teljes harckészültségbe helyezésének, előrevonásának az alábbi változatai lehetnek:

Az egyik lehetséges változat szerint a riadó végrehajtása után az első lépcső magasabbegységek határbiztosításra kijelölt egységgel /: amelyek a határhoz legközelebb diszlokálnak és megközelítően hadiállományra vannak feltöltve :/ a legrövidebb időn belül elhagyják a laktanyát és a részükre meghatározott harcrendet felvéve, felkészülnek feladataik végrehajtására. Ezt a feladatot a kijelölt egységek - az országhatár és az állandó elhelyezési körletük közötti távolságtól függően - 6-12 óra alatt képesek teljesíteni.

Ezzel egyidőben az első lépcső magasabbegységek főerői - végrehajtva a riadót - azonnal elhagyják laktanyáikat és elfoglalják a részükre meghatározott „Fő-” vagy „Váltó”-körleteket, a kiegészítés céljából beérkező tartalékok /: személyi állomány, technika :/ fogadásának,

felszerelésének és beosztásának biztosítása érdekében. Ezt követően a magasabbegységek megkezdik előrevonásukat a várakozási körletekbe, vagy ha a helyzet úgy kívánja, a szétbontakozási terepszakaszokra a harctevékenységek megkezdése céljából.

A fentieket az első lépcső magasabbegységek - diszlokációjuktól függően - 24 órán belül képesek végrehajtani.

A határátlépéshez és a harctevékenységek megkezdéséhez - függően a határtól való távolságtól - néhány óra szükséges.

Egy másik változat szerint az első lépcső magasabbegységek a riadó végrehajtását követően nem foglalják el a „Fő-” vagy „Váltó-” körleteiket, hanem - a feltöltés bevétele nélkül - a meghatározott besorolási terepszakaszokról kezdik meg előrevonásukat a szétbontakozási terepszakaszra /: esetleg várakozási körletekbe :/. A szétbontakozási terepszakaszról adott jelre a csapatok azonnal megkezdhetik harcfeladataik végrehajtását. A határbiztosításra kijelölt egységek tevékenységének rendje ugyanaz, mint az előző változatban.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

Természetesen, ennél a változatnál a csapatok - függően az országhatár és azok elhelyezési körletei közötti távolságtól - nem egyidőben érnek ki a szétbontakozási terepszakaszra és lehet, hogy harcbalépésük is a beérkezésük sorrendjében történik.

Idő szempontjából ez a változat lényegesen kedvezőbb, mint az előző, ugyanis ebben az esetben az első lépcső magasabbegységek kb 5 - 7 órával hamarabb léphetik át a határt.

Ennek a változatnak jelentős hátránya azonban, hogy az első lépcső magasabbegységek feltöltés nélkül, békeállományukkal kénytelenek megkezdeni harcfeladataikat.

Lehet olyan változat is, amikor a háború váratlan kirobbanása esetén az első lépcső magasabbegységeknek csupán egy része /: az első lépcső ezredek /: lép harcba feltöltés nélkül, békeállománnyal.

A magasabbegységek második lépcső ezredei pedig elfoglalhatják a „Fő-” vagy „Váltó-” körleteiket, ahol végrehajtják a feltöltéssel kapcsolatos feladataikat és a teljes harckészültségük elérése után, felkészülnek gyors előrevonásra és harc feladatok megoldására.

Ez a változat - amely elsősorban azoknál a magasabbegységek-nél jöhet számításba, amelyeknél a második lépcső ezredek békeállománya az átlagnál nagyobb mérvű kiegészítésre szorul - a gyors harcbalépés és a harcérték növelhetősége szempontjából előnyös, ugyanakkor hátránya, hogy a vezetést bonyolulttá teszi.

A határbiztosító ezredek mögött, azok fedezete alatt vonulnak fel és bontakoznak szét előkészített állásaikban a hadsereg rakétacsapatai. A Front első atomcsapásában a hadsereg eszközei közül elsősorban a rakétadandár vehet részt. Időhiány, illetve az ellenség váratlan csapása esetén a rakétacsapatok álláskörleteit állandó elhelyezési körleteik közelében is ki lehet jelölni.

A rakétacsapatok atomcsapások méréséhez szükséges készenléte, az álláskörletek elfoglalásának időtartamától, az előkészített és ellenőrzött rakéták meglététől, azoknak az egységekhez, alegységekhez történő kiszállításának ütemétől függ.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

A hadsereg rövid készenléti idejű második lépcső magasabbegységgel a harciriadó elrendelését követően békehelyőrségeiket elhagyva, elfoglalják „Fő-” vagy „Váltó-” körleteiket, végrehajtják a csapatok kiegészítését és feltöltését.

A hosszabb készenléti idejű második lépcső magasabbegység csapatai a mozgósítást a békehelyőrségekben hajtják végre. A hadsereg második lépcső magasabbegységek a mozgósítás és feltöltés befejezése és teljes harckészültségük elérése után, felkészülnek az előrevonás végrehajtására és hadműveleti alkalmazásra.

Mind a rövid, mind a hosszabb készenlétű magasabbegységek alkalmazásánál figyelembe kell venni azok készenlétének határidejét és diszlokációjukat.

Ezeknek a csapatoknak - mint hadsereg második lépcsőnek - előrevonását úgy kell megtervezni, hogy annak egy része a támadó hadművelet folyamán még a hadsereg közelebbi feladatának teljesítése előtt alkalmazható legyen.

A kialakult helyzetből függően, a hadsereg második lépcsőjének /: tartalékainak :/ egy része, vagy egésze az ellenség légideszantjai, diverziós felderítő csoportjai megsemmisítésében, az országot ért atomcsapások következményeinek felszámolásában, valamint a mentesítésben való részvételt is kaphatja feladatul.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TOLUBOZNA

A hadsereg légvédelme a hadműveletek megkezdéséig a honi légvédelmi rendszerben valósul meg. A hadsereg légvédelmi csapatait olyan állapotban kell tartani, hogy képesek legyenek a hadsereg főerői oltalmazására a szétbontakozás és a támadásba való átmenet folyamán. A váratlan támadás elhárításánál a légvédelem főerőit azon objektumok és csapatok /: rakétadandár, a hadsereg mozgó rakétatechnikai bázis, első lépcső hadosztályok, hadsereg harcálláspont :/ oltalmazására kell összpontosítani, melyek ellen a legvalószínűbbek a légiellenség csapásai.

A harciriadó elrendelésekor és a csapatok teljes harckészültségbe helyezése alkalmával a parancsnokoknak és törzseknek időben pontosítaniuk kell az alárendelt feladatait.

Az időtényezőt figyelembe véve, a harc feladatokat elsősorban a rakétacsapatok, a légvédelem erői, a felderítő szervek, a határbiztosító ezredek és az első lépcső magasabbegységei számára kell a legrövidebb idő alatt megszabni.

Emellett más körülmények között is lehet, hogy a felderítő szervek számára is feladatokat kell megadni a harc kezdetén.

Az ezredek és alegységek részére az előrevonással kapcsolatos feladatokat - lehetőségek szerint a harc feladatokat is - még a megindulási terepszakaszok elfoglalását megelőzően kell meghatározni.

Előfordulhat, hogy az alárendelt számára a harc feladatok csak az előrevonás során juttathatók el. Ilyen esetekben az ezredparancsnokok elhatározásait az előrevonás során hozzák meg, olyan számvetés alapján, hogy az alegységek a rájuk vonatkozó feladatot még a szétbontakozási terepszakaszhoz történő kiérkezésük előtt megkapják.

A csapatok harc feladatai eljuttatása, azok pontosítása céljából széles körben kell alkalmazni az összekötőtiszteket. A parancsnokoknak az előljáró törzshöz való berendelését csak kivételes esetekben lehet engedélyezni.

A harci iradió rendelkezéseinek megvalósítására az ezredparancsnokoknak a harc kezdetén az előrevonás során az ezredparancsnokokkal együttműködve kell eljárniuk.

xy. d. d. 7

Az ellenség várható légi- és szárazföldi tevékenységének, valamint szárazföldi csapataink lehetőségeinek összehasonlítása alapján megállapítható:

- az ellenség rakétákkal és légierővel mért első hadászati atomcsapásai a csapatok azon részét, amelyek a csapások objektumaiban, vagy azok közelében diszlokálnak, még a helyőrségekben érhetik;

- a csapatok egész tevékenysége során, kezdve a laktanyák elhagyásától, számolni kell az ellenség légierőjének fokozódó csapásaival, amelyek elhárítására, bár kedvezőbbek a lehetőségeink, azonban a szárazföldi csapatok fent vázolt tevékenységét jelentősen befolyásolhatják. Éppen ezért a légvédelem megszervezésére az első pillanattól kezdve különös gondot kell fordítani;

- a szárazföldi tevékenységek vonatkozásában a várható ellenséghez viszonyítva, kedvezőbbek a csapatok lehetőségei. Az első lépcső magasabbegységek határbiztosításra kijelölt egységei képesek a várható ellenség határbiztosító csapataival egyidőben kiérni az országhatárhoz, sőt egyes irányokban megelőzni azokat. A magasabbegységek főerői - különösen a második és harmadik változatban felvázoltak szerint - képesek a várható ellenség főerőivel egyidőben megkezdni az előrevonást, szétbontakozásban viszont megelőzhetik azokat és kedvezőbb feltételek között léphetnek harcba az ellenség főerőivel;

- a határbiztosításra kijelölt ezredeket, abból a célból, hogy minél eredményesebben legyenek képesek eleget tenni a rájuk háruló feladatoknak, már békében hadiállományra lenne célszerű feltölteni;

- a csapatok gyors és szervezett előrevonása szempontjából nagy jelentősége van a csapatok minél kedvezőbb diszlokációjának. Minél közelebb helyezkednek el a csapatok a várható alkalmazásuk irányához, sávjához, minél kevésbé széttagolt egy-egy magasabbegység béke-diszlokációja, annál gyorsabban és szervezettebben lehet a csapatokat előrevonni és szétbontakoztatni. Éppen ezért a csapatok diszlokációs helyzetének javítását állandóan napirenden kell tartani;

- váratlan támadás esetén, a csapatok teljes harckészültségbe helyezésének rendszerében rendkívül fontos szerepet játszik az időtényező. Ezért hatékonyabbá kell tenni a csapatok teljes harckészültségbe helyezése időnormáinak csökkentésére irányuló tevékenységet.

Az ezzel kapcsolatos munkának ki kell terjednie az értesítési és riasztási rendszer állandó tökéletesítésére, a meghatározott jelzések továbbítása megbízhatóságának és operativitásának állandó növelésére, a csapatok tevékenysége szervezettségének fokozására riasztásuk esetén.

HAJTÓTÉPPELMI LEVÉLTÁR
E LÁJÓRA

c./ A Magyar Néphadsereg hátországi és a polgári védelem katonai alakulatai

A váratlan atomháború alapos elemzése érdekében a haderő felkészítésén és alkalmazásán túl, meg kell vizsgálnunk a hátország védelmével kapcsolatos problémákat is.

Feltételezhető, hogy a háború váratlan kitörése esetén az ellenség tömeges atom- és vegyicsapásokon kívül, bakteriológiai eszközök, valamint légideszant és különleges csapatokat is alkalmazhat a hátország ellen, azzal a várható céllal, hogy megbénítsa az ország gazdasági és közigazgatási rendszerét, az állami és katonai vezetést, dezorganizálja a légvédelmi rendszert, meggyújtja a mozgósítást, a harcoló csapatok hadműveleti területre történő átcsoportosítását, a szövetséges csapatok utánpótlását, hogy e tevékenységekkel megbénítsa a hátország életét, meggyújtja a harcoló csapatok eredményes tevékenységét és a maga javára fordítsa a fegyveres küzdelem kimenetelét.

Az ellenség váratlan támadása többek között azzal a következménnyel járhat, hogy a csapást szenvedett területeken felbomolhat a szervezett állami élet, egyes vezető szervek megsemmisülhetnek, másokkal megszakadhat az összeköttetés; a közigazgatási apparátus, amely egyben a polgári védelmi feladatok irányítására is hivatott, feladatait nem, vagy csak részben lesz képes megoldani; nagy anyagi károk, személyi veszteségek, tüzek, bel- és árvizek stb. keletkezhetnek, a terep erősen szennyezetté válhat, ami jelentős akadályokat gördíthet mindennemű mozgás és tevékenység elé; nem fognak rendelkezésre állni a szükséges erők a mentéshez és mentesítéshez; a tervszerű kitelepítés mellett kezdetét veheti a lakosok pánikszerű menekülése, akik ellephetik a tiltott utakat és a más célokra lebiztosított járműveket, ugyanakkor folytatni kell a harcoló hadsereg átcsoportosítását és biztosítani a szövetségesek átvonulását; a polgári védelem szakszolgálatainak ebben a helyzetben rendkívül nehéz /: egyes helyeken lehetetlen :/ lesz létrehozni a tervezett tömegalakulatokat, vagyis nehezen indulnak be a mentési és kárfelszámolási munkák.

Fenti - várható - helyzetből kiindulva, a Magyar Néphadsereg háttországi rendeltetésű és a polgári védelem katonai alakulatainak készen kell állniuk: a mozgósítás végrehajtására és az anyagi készletek feltöltésére, a harcoló csapatok átcsoportosításának és a szövetséges csapatok átbocsátásának biztosítására, a személyi és anyagi veszteségek utánpótlására, a csapatok következményeinek felszámolására és az országban megjelenő ellenséges csoportok megsemmisítésére, a lakosság és a népgazdaság megsegítésére.

A háttországi rendeltetésű és a polgári védelem katonai alakulataira váró teendők tehát igen sokrétűek, ugyanakkor ezen alakulatok mindegyike mozgósításra szorul.

A háború váratlan kitörésének körülményei között ezen alakulatok vonatkozásában sokkal súlyosabb problémaként jelentkeznek a mozgósítás végrehajtása és a működőkészség elérése, mint a többi haderőnemeknél. Súlyosabb a probléma egyrészt azért, mert ezen alakulatok túlnyomó többsége hosszabb készenléti idejű, másrészt, az ellenség csapásai következtében ezek az amúgy is többnapos készenléti idők, még tovább növekedhetnek.

A háttországi rendeltetésű és a polgári védelem katonai alakulataira viszont pont az ellenség tömeges rakéta-atomcsapásai időszakában volna a legnagyobb szükség.

Az elmondottakból következik, hogy lépéseket kell tenni eme élesen jelentkező ellentmondás feloldására, kutatni kell azokat a megoldásokat, amelyek lehetővé teszik az ellenség váratlan támadása következményeként felmerülő feladatok eredményesebb megoldását, mind a háttországi rendeltetésű, mind a polgári védelem alakulatai vonatkozásában.